

Голові Разової спеціалізованої вченої ради
1/25 Львівського державного університету
фізичної культури ім. Івана Боберського,
д-ру наук з фізичного виховання та спорту
доценту Пасічник В.М.

Рецензія

д. фіз. вих., доцента, **Хіменес Христини Робертівни**
на дисертаційну роботу **Вербіцького Сергія Юрійовича**
на тему «**УДОСКОНАЛЕННЯ ТЕХНІЧНОЇ ПІДГОТОВКИ**
ВОЛЕЙБОЛІСТІВ НА ЕТАПІ ПОЧАТКОВОЇ ПІДГОТОВКИ
З ВИКОРИСТАННЯМ ІНТЕРАКТИВНИХ МЕТОДІВ НАВЧАННЯ»,
поданої на здобуття наукового ступеня доктора філософії (PhD)
з галузі знань 01 Освіта/Педагогіка,
за спеціальністю 017 Фізична культура і спорт

Актуальність теми. Сьогодні у дитячому спорті відстежуються труднощі щодо залучення дітей до занять. За винятком окремих видів (футбол, карате, художня гімнастика) інші недомагають від браку резерву. Тому сьогодні важливим завданням для тренера є підібрати цікаві і водночас дієві засоби підготовки, які б виступали мотиваційним чинником для залучення і утримання дітей в межах занять видами спорту і були б ефективними для різнобічного рухового розвитку дітей та забезпечували б якісне навчання основним технічним прийомам на ранніх етапах багаторічного спортивного удосконалення.

Актуальність теми дослідження, яку обрав здобувач зумовлена водночас наявним протиріччям між традиційним змістом технічної підготовки спортсменів на етапі початкової підготовки у волейболі та зростаючими вимогами до підготовленості юних спортсменів.

На початкових етапах багаторічного спортивного удосконалення спортсменів особливе значення мають цікаві та ефективні методи тренування, що відповідають віковим особливостям дітей. Саме тому перспективним напрямом удосконалення підготовки юних волейболістів є використання інтерактивних методів навчання, які сприяють активній взаємодії учасників тренувального процесу та залучають спортсменів до свідомого виконання тренувальних завдань із навчання техніки волейболу.

Постійне підвищення рівня підготовленості спортсменів в ігрових командних видах спорту вказує на необхідність наукового обґрунтування структури та змісту окремих сторін підготовки на різних етапах багаторічного

удосконалення, зокрема у волейболі. Відсутність чіткої регламентації щодо використання засобів та методів на етапі початкової підготовки волейболістів розширює можливості наукового та практичного пошуку ефективних методичних підходів у технічній підготовці.

Розробка та впровадження програми технічної підготовки волейболістів-початківців із застосуванням інтерактивних методів навчання дозволить активізувати пізнавальну діяльність юних спортсменів, сприятиме кращому усвідомленню структури рухових дій при навчанні прийомів у волейболі та забезпечить підвищення рівня технічної підготовленості на тлі загального зростання фізичної підготовленості.

Результати оцінки наукового рівня дисертації і наукових публікацій здобувача.

Дисертаційне дослідження С. Ю. Вербіцького відзначається ґрунтовністю та науковою новизною отриманих результатів. Здобувач чітко визначив актуальні завдання дослідження, успішно вирішив кожне з них, що дозволило розкрити вагомі наукові здобутки в рамках проведеної роботи.

Варто підкреслити логічну послідовність вирішення поставлених завдань. Такий підхід забезпечив можливість на кожному етапі дослідження формувати необхідну інформаційну базу для більш ефективного розв'язання наступних завдань, що зрештою сприяло досягненню мети дослідження.

Викладення результатів дослідження характеризується збалансованістю – автор дотримується наукового стилю, водночас текст роботи є зрозумілим для сприйняття і не перевантажений складною термінологією.

Основні результати дослідження відповідним чином відображені у наукових публікаціях автора. Загалом здобувачем опубліковано вісім статей, серед яких шість – у фахових виданнях категорії «Б» та дві публікації, що підтверджують апробацію матеріалів дисертації.

Рівень наукової обґрунтованості результатів дисертаційної роботи.

У ході дослідження здобувач акумулював значний масив наукових матеріалів, охоплюючи праці як українських, так і іноземних фахівців, які займалися проблематикою напряду дослідження. Доцільно звернути увагу на ретельність опрацювання цих джерел та майстерність викладу змісту через призму бачення різних науковців. Автор не обмежується простим цитуванням, а здійснює критичний аналіз, порівнюючи різні наукові позиції та підходи, виявляючи спільне та відмінне у поглядах дослідників. Така методологія дозволила здобувачеві сформулювати цілісне й всебічне бачення проблеми

дослідження, забезпечивши надійне теоретичне підґрунтя для власної наукової роботи.

У результуючих розділах дисертації здобувач демонструє високу наукову культуру, супроводжуючи власні твердження та отримані емпіричні дані порівняльним аналізом із результатами наукових досліджень інших авторів. Такий компаративний підхід не лише суттєво підвищує вагомість отриманих наукових результатів, але й дозволяє вписати їх у ширший контекст наукових знань у галузі фізичної культури і спорту. Зіставлення власних даних із результатами попередніх досліджень дає можливість чітко окреслити науковий внесок автора, визначити місце отриманих результатів у загальній системі наукових знань з проблематики дослідження.

Для забезпечення наукової достовірності та обґрунтованості висновків здобувач ретельно підібрав та методологічно коректно застосував сучасні математико-статистичні методи наукового дослідження. Математико-статистична обробка даних проведена на високому методичному рівні, що підтверджує об'єктивність результатів дослідження та обґрунтованість сформульованих висновків. Такий підхід забезпечив високу точність інтерпретації отриманих даних та надійність наукових положень, представлених у дисертації.

Рівень виконання поставленого наукового завдання

Наукові завдання, що декларує автор логічно сформульовані, відстежується чіткий взаємозв'язок і послідовність між ними.

Розглядаючи загальну проблематику, автор доцільно виділив у Розділі 1 актуальні напрями удосконалення технічної підготовки у різних ігрових видах спорту, зокрема на ранніх етапах багаторічного спортивного удосконалення спортсменів. Також автор подає визначення актуальних напрямів корекції змісту технічної підготовки волейболістів-початківців та вказує на сутність впливу та перспективи застосування інтерактивних методів навчання у спортивній підготовці представників ігрових видів спорту.

Важливим науковим результатом також є з'ясування особливостей побудови традиційних програм підготовки волейболістів-початківців: режим їх тренувань, розподіл обсягів компонентів тренування в річному циклі підготовки, послідовність завдань у навчанні техніки гри, структуру прийомів волейболістів на етапі початкової підготовки. Вагомою передумовою розробки авторської програми технічної підготовки волейболістів-початківців стала також експертна оцінка доцільності включення інтерактивних методів у їх підготовку, що отримало позитивні відповіді експертів.

В розробці програми автор також належним чином враховує результати педагогічних тестувань фізичної та технічної підготовленості досліджуваних волейболістів. Сама авторська програма достатньо якісно розроблена та завдяки послідовним етапам проведення педагогічного експерименту – реалізована та обґрунтована з позиції ефективності.

Підсумовуючи варто констатувати, що усі наукові завдання виконані на належному науковому рівні, що сприяло досягненню поставленої у роботі мети.

Оволодіння здобувачем методологією наукової діяльності

Методологічний апарат дослідження сформовано з ретельним урахуванням змісту та специфіки роботи, що була запланована автором, а також відповідно до чітко сформульованих завдань наукового пошуку. У Розділі 2 дисертаційної роботи автор ґрунтовно та всебічно висвітлює функціональне призначення кожного з обраних методів наукового дослідження, обґрунтовуючи доцільність їхнього застосування для вирішення конкретних дослідницьких завдань.

Варто особливо підкреслити, що в процесі реалізації дослідницького проекту Сергій Юрійович продемонстрував належний рівень оволодіння методологічними знаннями щодо специфіки організації та проведення наукових досліджень у галузі фізичної культури та спорту. Це підтверджено логічною структурованістю дослідження, послідовним дотриманням фундаментальних наукових принципів, а також достатньо обґрунтованою інтерпретацією отриманих емпіричних результатів у підсумковій частині роботи.

Відсутність (наявність) порушення академічної доброчесності, фабрикації; фальсифікації у дисертації та/або наукових публікаціях здобувача

За результатами детального аналізу представленої дисертаційної роботи необхідно відзначити, що рівень її унікальності повністю відповідає встановленим вимогам до наукових праць такого рівня. В офіційному протоколі щодо перевірки матеріалів дисертації на наявність/відсутність плагіату експертом зафіксовано, що автор належним чином дотримується встановлених академічних норм щодо текстових запозичень у наукових роботах рівня PhD. Важливо підкреслити, що переважна більшість виявлених текстових збігів пов'язана із науковими публікаціями самого автора, в яких були представлені основні результати його дисертаційного дослідження.

У тексті дисертації послідовно наводяться коректні покликання на наукові праці інших дослідників, що додатково підтверджує відповідальне та сумлінне ставлення здобувача до дотримання принципів академічної доброчесності у власній науковій діяльності.

Зауваження до дисертаційної роботи.

Дисертаційна робота здобувача є доступною для розуміння ключових положень та містить достатньо обґрунтовані наукові та практичні результати. При цьому, на нашу думку у ній наявні окремі положення, які потребують доопрацювання та уточнення, що могло б підвищити її якість.

1. У роботі висвітлено значущість теми, однак можна чіткіше окреслити, наскільки інтерактивні методи навчання є ефективнішими за традиційні підходи в контексті підготовки волейболістів.

2. Назва Розділу 1 «Теоретико-методичні аспекти підготовки спортсменів-початківців у волейболі» не повною мірою відповідає змістовній частині, оскільки в структурних підрозділах міститься багато інформації про різні командні ігрові види спорту і спортсменів різної кваліфікації.

3. Робота декларує практичне застосування розробленої методики, проте було б корисно детальніше описати механізми її впровадження в навчальні програми ДЮСШ, спортивних шкіл чи федерацій.

4. Хотілося б почути відповідь автора щодо застосування методу кореляційного аналізу при опрацюванні результатів тестування фізичної та технічної підготовленості волейболістів-початківців. Зважаючи на те, що рівень підготовленості спортсменів ще достатньо низький і виконання рухових завдань зазнає впливу великої кількості чинників, не доцільно говорити про коректність взаємозв'язків між різними показниками спортсменів цієї категорії.

5. У підрозділах 3.2 та 4.1 інформація щодо змісту застосовуваних інтерактивних методів навчання продубльована. Варто було узагальнити її в підрозділі 4.1, де здійснено опис авторської програми.

6. Зі змісту підрозділу 4.1, в якому описано зміст авторської програми хотілося б отримати більше інформації щодо:

- обсягів виконання завдань із застосуванням інтерактивних методів навчання і які завдання у той же час виконували учасники КГ;
- відмінностей у структурі та змісті традиційної та авторської програми підготовки волейболістів-початківців.

7. Недостатнім на нашу думку є представлення порівняння отриманих результатів із аналогічними дослідженнями в іноземній практиці. Варто було б включити аналіз підходів у країнах, де волейбол має сильні традиції (наприклад, Бразилія, США, Японія).

8. У тексті роботи наявні технічні, граматичні недоопрацювання. Відсутні покликання за наявності дужок (ст. 84, 98, 108).

Висновок про відповідність дисертації

Зазначені зауваження та дискусійні моменти в певній мірі могли б удосконалити зміст представленої наукової роботи, проте структурно та змістовно дисертаційна робота **Сергія Юрійовича Вербіцького** за темою «Удосконалення технічної підготовки волейболістів на етапі початкової підготовки з використанням інтерактивних методів навчання» є завершеним науковим дослідженням з достатнім рівнем наукового обґрунтування результатів.

Робота відповідає вимогам наказу МОН України № 40 від 12.01.2017 р. «Про затвердження вимог до оформлення дисертації (зі змінами), “Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії” (Постанова Кабінету Міністрів України від 12.01. 2022 р. № 44). Відповідно автор – **Сергій Юрійович Вербіцький** заслуговує присудження ступеня доктора філософії (спеціальність 017 – Фізична культура і спорт).

Рецензент:

доктор наук з фізичного виховання і спорту, доцент,
доцент кафедри теорії спорту та фізичної культури
Львівського державного університету
фізичної культури імені Івана Боберського

X. P. XIMENES

Перший проректор
Львівського державного університету
фізичної культури імені Івана Боберського,
кандидат біологічних наук, професор

Ф. В. МУЗИКА